

Nyelvtan érettségi tételek

2018

1. Kommunikáció

1. A nyelv mint kommunikáció / *A kommunikációs folyamaténezőinek, céljának, funkcióinak, valamint ezek összefüggésének megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással*

2. Pragmatika / *A sikeres nyelvhasználat gyakorlata: a nyelvhasználat, a társalgás összetevői; beszédaktusok; az együttműködés elve; udvariassági formák.*

3. Nyelvi és vizuális kommunikáció / *Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei (pl. gesztusok, mimika, térközszabályozás, tekintet, külső megjelenés, testtartás, fejtartás, csend).*

4. A tömegkommunikáció / *Néhány tömegkommunikációs műfaj.*

2. A magyar nyelv története

5. A magyar nyelv rokonsága / *A magyar nyelv eredete, finnugor rokonságának bemutatása.*

6. Nyelvtörténeti korszakok / *A nyelvújítás lényege és jelentősége példák alapján.*

7. A magyar nyelv szókészletének alakulása / *A szókészlet rétegei: ősi örökség, belső keletkezésű elemek, jövevényszók, nemzetközi műveltségyszók, idegen szavak.*

3. Ember és nyelvhasználat

8. A jel, a jelrendszer / *A jel, jelek, jelrendszerek a nyelvi és nem nyelvi közlésben.*

9. Nyelvváltozatok / *A nyelvváltozatok rendszere, a nyelv vízszintes és függőleges tagolódása.*

10. Nyelv és társadalom / *Az új „szóbeliség” (skype, chat) jelenségei és jellemzői.*

4. A nyelvi szintek

11. Hangtan / *A magánhangzók és a mássalhangzók rendszere.*

12. Alaktan és szótan / *A morfémák, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében, a szó szerkezetek alkotásában.*

13. Mondattan / *A mondat fogalma, a mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusai.*

5. A szöveg

14. A szöveg és a kommunikáció / *Szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet.*

15. A szöveg szerkezete és jelentése / *A szövegkohézió, a témaháló és a cím.*

16. A szövegtípusok / *A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok: különböző típusú önéletrajzok, motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél), kérvény, beadvány; hozzászólás, felszólalás, vitaindító, rövid ünnepi beszéd; ajánlás, méltatás; szórólap szövege.*

6. A retorika alapjai

17. A nyilvános beszéd / *A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig*

18. A szövegszerkesztés eljárásai / *Az összefoglalás funkciója és típusai (pl. vázlat, tartalmi kivonat, tömörítés).*

7. Stílus és jelentés

19. Szóhasználat és stílus / *A jellegzetes stílustípusok (stílusárnyalatok) megismerése (pl. bizalmas, közömbös, választékos), felismerése, hatásának elemzése.*

20. Stílusesszéközök / *Az egyszerűbb szóképek köznyelvi és szépirodalmi szövegekben: hasonlat, metafora, metonímia.*